

La capçalera de l'Onyar

Els naixements dels rius tenen una aurèola especial. Obren una incògnita, com l'enigma d'una vida que tot just comença.

Ara som a la capçalera de l'Onyar, amb una varietat ambiental ben diferenciada dels terrenys que li són veïns. Aquí es pot apreciar una rica diversitat de sòls, tant argilosos com sorrençs, però també volcànics: no es pot oblidar el poderós veïnatge del volcà de la Crosa. Aquesta diversitat, escampada per un relleu suaument ondulat, és el suport d'una també variada vegetació, amb notables clapes de paisatge centreeuropeu i atlàntic. Podem trobar, doncs, l'acostumada vegetació de ribera, acàcia, vern, pollancre, plàtan, avellaner, al costat

de tàxons mediterranis com el suro, el pi, l'alzina o el bruc, acompanyat tot amb descansos d'espaiosos prats.

Més que naixement, aquí es diu capçalera. Més que d'una deu típica, aquí es parla de surgències, humils contribucions de difícil apreciació, que poden venir d'alguna fractura del terreny. I en aquest lloc, i amb aquesta senzillesa aquàtica, ja és història —també— la presència i l'enginy immemorials del pagès treballador de les primeres rescloses, molins i aprofitaments per al reg, tot gestionant-ne els usos i els estalvis.

Ara és moment de deixar-nos rodejar de verdor i tendresa, d'una natura amable i familiar, sense enfilar-nos com els grans poetes. Som a peu pla, ben discretament.

JORDI DALMAU > TEXT | FOTO

L'Onyar emprèn un curs tot humil, des de Brunyola cap a Vilobí d'Onyar, Riudellots de la Selva, Sant Andreu Salou, Campllong, Fornells de la Selva, Quart i Girona. Pel camí, l'Onyar té temps de temps de pensar que el seu naixement ha estat massa senzill i desconegut. Potser no atreu poetes ni inspiracions, com fan altres rius de renom. I l'Onyar es prepara per posar espectacularitat al seu final. Així succeirà com, abans del seu aiguabarreig amb el Ter, ja a Girona serà el protagonista indiscutible tot fent que les cases del riu s'emmirallin a les seves aigües, enfeïnades en la redacció de les seves últimes voluntats. I en resultarà —com un altre naixement, com una altra surgència— una imatge de singular bellesa que traspasarà pantalles i fronteres.

Aquesta postal de la capçalera, d'especial i bucòlica pau, no lliga amb la cursa desfermada dels aiguats històrics que un dia o altre castiguen amb destrucció i tristesa. Aquí, a la capçalera de l'Onyar, s'escau una meditació gironina. Aquest deu ser el destí de tots els rius, grans o petits, amb poetes o sense: regar, ajudar a treballar i viure, ornamentar boscos de ribera, però també fer patir, portar destrucció i —després, l'endemà mateix— tornar a començar l'harmonia. Serà signe de bona civilització saber conèixer amb els rius, aprofundir en el seu coneixement i estar atents a les regles del joc, enigmàtic i difícil. Tanmateix, una metàfora de la mateixa vida, les relacions entre un riu i el seu territori.